

Tận dụng “chìa khóa” xuất xứ hàng hóa để thúc đẩy xuất khẩu sang thị trường CPTPP

05:50 07/11/2025

Sau hơn 6 năm triển khai, Hiệp định Đối tác Toàn diện và Tiến bộ xuyên Thái Bình Dương (CPTPP) đã trở thành công cụ quan trọng giúp hàng hóa Việt Nam tăng trưởng xuất khẩu và mở rộng thị phần tại các nước thành viên. Tuy nhiên, việc tận dụng tối đa lợi thế từ quy tắc xuất xứ để hưởng ưu đãi thuế quan vẫn còn nhiều tiềm năng chưa được khai thác đầy đủ.

Theo số liệu của Bộ Công Thương, năm 2024, kim ngạch thương mại hai chiều giữa Việt Nam và thị trường CPTPP đạt 102,1 tỷ USD, tăng 6,8% so với năm 2023. Riêng xuất khẩu 5 tháng đầu năm 2025 đạt gần 27,2 tỷ USD, tăng 22,6% so với cùng kỳ, cho thấy hiệu quả tích cực của Hiệp định. Đáng chú ý, trị giá hàng hóa được cấp Giấy chứng nhận xuất xứ (C/O) mẫu CPTPP tăng mạnh từ 0,7 tỷ USD năm 2019 (chiếm 2% tổng kim ngạch xuất khẩu sang CPTPP) lên gần 5 tỷ USD năm 2024, tương đương 8,8% tổng kim ngạch xuất khẩu.

Bà Trịnh Thị Thu Hiền, Phó Cục trưởng Cục Xuất nhập khẩu.

Theo bà Trịnh Thị Thu Hiền, Phó Cục trưởng Cục Xuất nhập khẩu, tỷ lệ sử dụng C/O mẫu CPTPP tăng mạnh tại những thị trường mới và lần đầu tiên áp dụng

FTA với Việt Nam, như Mexico và Canada. Tại Mexico, tỷ lệ kim ngạch xuất khẩu có C/O tăng từ 7% năm 2019 lên 47% năm 2024, đặc biệt các mặt hàng thủy sản đạt 70–80%, da giày trên 80%. Tại Canada, tỷ lệ này tăng từ 8% lên 17–18%, riêng các sản phẩm thủ công, túi xách, mây tre đan... đạt 42–45% và thủy sản khoảng 80%.

Tuy nhiên, so với các FTA khác như UKVFTA hay EVFTA, tỷ lệ sử dụng C/O CPTPP nhìn bề ngoài có vẻ thấp. Lý do là nhiều nước thành viên CPTPP cũng đã tham gia các hiệp định thương mại khác. Ví dụ, hàng hóa xuất khẩu sang Australia có thể lựa chọn ưu đãi theo CPTPP, AANZFTA hoặc RCEP. Thị trường Nhật Bản còn phức tạp hơn khi doanh nghiệp có tới bốn lựa chọn: AJCEP, VJEPA, RCEP và CPTPP. Vì vậy, nếu chỉ nhìn vào C/O CPTPP, tỷ lệ hưởng ưu đãi có vẻ thấp, nhưng tính tổng cộng tất cả các FTA, khoảng 50% kim ngạch xuất khẩu sang Nhật Bản đang được hưởng ưu đãi thuế quan.

Xuất khẩu thủy sản sang thị trường CPTPP có xu hướng tăng trưởng.

Để tối đa hóa lợi thế từ quy tắc xuất xứ, bà Hiền khuyến nghị doanh nghiệp cần thay đổi góc nhìn, coi quy tắc xuất xứ không phải là rào cản mà là tiêu chuẩn hướng tới, giúp cải thiện quy trình sản xuất và nâng cao năng lực cạnh tranh. Bên cạnh đó, xây dựng hệ thống lưu trữ chứng từ xuất xứ chuyên nghiệp là cần thiết để sẵn sàng khi cơ quan hải quan nước nhập khẩu kiểm tra, xác minh sau thông quan. Doanh nghiệp cũng cần lập kế hoạch sản xuất kinh doanh phù hợp với từng quy tắc xuất xứ của thị trường để đảm bảo hàng hóa được hưởng ưu đãi thuế quan.

Ví dụ, mặt hàng bút tất dệt kim xuất khẩu sang Canada nếu có chứng nhận xuất xứ đúng quy định có thể tiết kiệm đến 18% thuế nhập khẩu, trong khi không có C/O sẽ phải chịu thuế đầy đủ. Đây là minh chứng rõ ràng cho vai trò chiến lược của “chìa khóa” xuất xứ hàng hóa, giúp doanh nghiệp Việt Nam tăng sức cạnh tranh và mở rộng thị trường CPTPP một cách bền vững.

Việc nắm vững và tận dụng hiệu quả quy tắc xuất xứ không chỉ giúp doanh nghiệp hưởng ưu đãi thuế quan mà còn tạo động lực để cải thiện năng lực quản trị, áp dụng chuẩn mực quốc tế và tham gia sâu hơn vào chuỗi giá trị toàn cầu.

Nam Sơn (t/h)